

Súd: Okresný súd Žilina
Spisová značka: 17C/164/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5114215401
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 03. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Anna Majeriková
ECLI: ECLI:SK:OSZA:2018:5114215401.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Žilina sudcom JUDr. Annou Majerikovou v spore žalobcu: BYTTERM, a.s., so sídlom Saleziánska 4, Žilina, IČO: 31 584 705, právne zastúpenému Mgr. Soňa Grošaftová, advokát so sídlom Makovického 7, Žilina, IČO: 42 218 781, proti žalovanému: Mesto Žilina, Námestie obetí komunizmu 1, Žilina, IČO: 00 321 796, právne zastúpenému JUDr. Lukáš Bútora, advokát so sídlom Vojtecha Tvrdého 12, Žilina, o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 39.152,23 eur, takto

rozhodol:

I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 39.152,23 eur, a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Žalobca má proti žalovanému právo na náhradu trov konania v plnom rozsahu trov konania.

odôvodnenie:

1. Žalobca sa žalobou doručenou súdu dňa 7.5.2014 domáhal, aby súd zaviazal žalovaného na zapltenie sumy 39.152,23 eur a náhrady trov konania.

2. Žalobu skutkovo odôvodnil tým, že rozsudkom Krajského súdu v Žiline č.k. 9Co 7/2012 zo dňa 31.5.2012, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 5.6.2012, bolo určené, že Saleziáni Don Bosca - Slovenská provincia Bratislava, je výlučným vlastníkom nehnuteľností, a to CKN parc. č. 4437/3 o výmere 1756 m2 zastavané plochy a nádvoria a CKN parc. č. 4437/4 o výmere 603 m2 zastavané plochy a nádvoria zapísané na liste vlastníctva č. 4778 kat. úz. Žilina. Uvedeným rozsudkom bol zmenený rozsudok Okresného súdu Žilina č.k. 14C 96/2011-92 zo dňa 20.10.2011.

3. Žalobca ako kupujúci uzatvoril so žalovaným ako predávajúcim kúpnu zmluvu č. 1/1993 zo dňa 28.4.1993, ktorej vklad bol povolený pod č. V XXXX/XXXX a predmetom ktorej boli okrem iného nehnuteľnosti, a to CKN parc. č. XXXX/X o výmere 1756 m2 zastavané plochy a nádvoria a CKN parc. č. XXXX/X o výmere 603 m2 zastavané plochy a nádvoria evidované toho času na liste vlastníctva č. XXX pre kat. úz. M.. V zmysle čl. 2 bod 1/ kúpnej zmluvy č. X/XXXX zo dňa 28.4.1993 bola kúpna cena stanovená na základe znaleckého posudku č 35/1993 a kúpna cena za predmetné pozemky predstavovala sumu 500,- Sk/m2, t.j. celkovo za XXXX m2 sumu 1.179.500,- Sk, t.j. 39.152,23 eur. Kúpna cena celkovo vo výške 39.152,23 eur bola zo strany žalobcu za predmetné pozemky žalovanému uhradená. Listom zo dňa 10.7.2013 adresoval žalobca žalovanému žiadosť o vydanie bezdôvodného obohatenia, na ktorú žalovaný reagoval dňa 18.7.2013 s odôvodnením, že považuje tento nárok s poukazom na ust. § 107 Občianskeho zákonníka za premlčaný.

4. Žalobca uplatňuje nárok na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia z neplatnej kúpnej zmluvy a má za to, že tento nárok nie je premlčaný. Dôsledkom absolútne neplatnej zmluvy je vznik synalagmatického záväzku v zmysle ust. § 457 Občianskeho zákonníka, pričom ust. § 107 ods. 3

Občianskeho zákonníka dopadá na všetky prípady, kde synalagmatický záväzok vznikol. Podľa ustálenej judikatúry na synalagmatickom záväzku zmluvných strán nič nemení ani okolnosť, že účastník neplatnej zmluvy splnil povinnosť vrátiť prijaté plnenie nie účastníkovi zmluvy (predávajúcemu), ale priamo vlastníkovi danej veci. Taktiež poukázal, že pre stanovenie premlčacej doby pre vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia je rozhodujúce rozhodnutie Krajského súdu v Žiline č. 9Co 7/2012 zo dňa 31.5.2012, ktorý sa stal právoplatným dňa 5.6.2012 a až od tohto okamihu možno začať počítať plynutie premlčacej doby na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia, ktorá je rozhodujúca okolnosť, kedy sa žalobca dozvedel, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na úkor oprávneného obohatil.

5. Žalovaný vo svojom vyjadrení zo dňa 23.9.2014 k podanej žalobe uviedol, že nárok uplatnený žalobcom je premlčaný, neopodstatnený a žiadal žalobu v celom rozsahu zamietnuť. Poukázal na ust. § 107 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka. Právo na vydanie bezdôvodného obohatenia je majetkovým právom, a preto sa premlčuje podľa ust. § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Právo na vydanie získaného bezdôvodného obohatenia sa teda premlčuje tak v subjektívnej lehote, ako aj v objektívnej lehote. V zmysle rozsudku Krajského súdu v Žiline sp. zn. 9Co 7/2012 zo dňa 31.5.2012, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 5.6.2012, žalovaný nemohol previesť vlastnícke právo k predmetným pozemkom na spoločnosť žalobcu z dôvodu, že v čase uzatvárania kúpnej zmluvy č. 1/1993 zo dňa 28.4.1993, ktorej vklad bol povolený dňa 6.7.1993 pod č. V XXXX/XXXX, boli vlastníkom parcely č. XXXX/Xm a XXXX/X kat. úz. Žilina Saleziáni Don Bosca - Slovenská provincia. Tým, že sa žalovaný Mesto Žilina v kúpnej zmluve č. X/XXXX zaviazalo previesť na žalobcu Bytterm, a.s. za odplatu vlastnícke právo k sporným pozemkom bola porušená jedna zo základných zásad súkromného práva, t.j. „že nikto nemôže na iného previesť viac práv než má sám“ a v zmysle ktorej vlastnícke právo môže previesť len vlastník, a teda v tejto časti je kúpna zmluva č. 1/1993 zo dňa 28.4.1993 absolútne neplatným právnym úkonom. Kúpna zmluva č. X/XXXX bola uzatvorená dňa 28.4.1993 a od tohto dátumu začala plynúť premlčacia doba na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia. Keďže najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky odo dňa, keď k nemu došlo, v tomto prípade objektívna premlčacia doba uplynula dňom 28.4.1996.

6. V priebehu konania súd konanie samostatným uznesením zo dňa 22.10.2014 prerušil do právoplatného skončenia dovolacieho konania vedeného na Najvyššom súde SR. Najvyšší súd SR rozhodnutím sp. zn. 4Cdo 49/2017 zo dňa 7.11.2017 (právoplatnosť dňa 5.12.2017) dovolanie žalovaných (v tomto konaní žalobca a žalovaný) proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 10.3.2016 sp. zn. 9Co 566/2015 zamietol.

7. Súd vo veci vykonal dokazovanie výsluchom žalobcu a žalovaného prostredníctvom právnych zástupcov, oboznámením s listinnými dôkazmi, a to kúpnej zmluvy č. 1/1993 zo dňa 28.4.1993, ktorej vklad bol povolený pod č. V 1218/1993 (č.l. 4), rozsudkom Krajského súdu v Žiline č.k. 9Co 566/2015-212 zo dňa 10.3.2016, ktorý nadobudol právoplatnosť 16.5.2016 (č.l. 50), rozsudkom Najvyššieho súdu SR 4Cdo 49/2017 zo dňa 7.11.2017, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 5.12.2017 (čl. 97) a dospel k nasledovným skutkovým zisteniam.

8. Žalobca zotrval na skutkovej a právnej argumentácii v zmysle jeho písomných podaní v celom rozsahu. Na doplnenie uviedol, že je nesporné, že dňa 28.4.1993 bola medzi stranami uzavretá kúpna zmluva, ktorou žalovaný previedol pozemky CKN parc. č. XXXX/X a XXXX/X a tiež nie je sporné skutkové tvrdenie, že za tieto pozemky žalobca uhradil kúpnu cenu v prepočte v sume 39.152,23 eur, ktorú žiada priznať ako bezdôvodné obohatenie, pričom rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 9Co 7/2012, ktorý nadobudol právoplatnosť 15.6.2012, súd určil, že vlastníctvo k týmto nehnuteľnostiam, ktoré vlastne odpredal žalovaný žalobcovi, nadobúdajú Saleziáni Don Bosca podľa osobitného zákona. Nárok žalobcu o zaplatenie žalovanej sumy titulom bezdôvodného obohatenia nie je premlčaný, nakoľko vzťah medzi žalobcom a žalovaným, ktorý vznikol na základe neplatnej kúpnej zmluvy predstavuje tzv. synalagmatický vzťah a s poukazom na ust. § 107 ods. 3, ktorý upravuje povinnosť vrátiť si vzájomné plnenia v prípade, ak na jednej strane stojí vlastnícke právo jedného účastníka takého vzťahu a na strane druhej právo majetkové. Žalobca si svoju povinnosť splnil vydať nehnuteľnosti za predávajúceho, t.j. žalovaného a to pravému vlastníkovi, naopak, žalovaný je povinný splniť si svoj záväzok, a teda vrátiť vzájomné plnenie, a to uhradenú kúpnu cenu. Ak by sa stotožnil s touto právnou argumentáciou, považuje námietku premlčania vznesenú žalovaným za rozpor s dobrými mravmi. V danom prípade sa žalobca dozvedel o skutočnosti, že žalovaný nie je vlastníkom prevádzaných nehnuteľností až momentom právoplatnosti rozhodnutia, ktorým bolo určené vlastníctvo týchto nehnuteľností inej tretej

osobe. Tým, že kupujúci z neplatnej zmluvy vydá vec nie účastníkovi zmluvy, ale priamo vlastníkovi, plní povinnosť vydať vec vlastne za predávajúceho a plní i svoju povinnosť vyplývajúcu zo synalagmatického záväzku voči predávajúcemu, teda nárok žalobcu nie je a ani byť nemôže premlčaný.

9. Žalovaný v priebehu konania zotrval na svojej predchádzajúcej argumentácii v zmysle jeho písomného podania a pokiaľ ide o uplatnenie námietky premlčania a nesúhlasil s názorom právneho zástupcu žalobcu, že v danej veci ide o synalagmatický vzťah, teda vzájomný záväzok. Predmetom bola nehnuteľnosť, ktorou žalovaný nemohol disponovať v čase uzatvárania zmluvy, nakoľko v tom čase bolo na základe reštitučného zákona priamo v r. 1990 priznané vlastníctvo Saleziánov, teda žalovaný nebol vlastníkom pozemkov, už v dobe uzatvárania zmluvy bola tretia osoba a prevod sa teda nemohol uskutočniť vzhľadom na základnú zásadu, že nemožno previesť na iného viac práv než subjekt má. Žalobcovi preto nevznikla povinnosť žalovanému ako nevlastníkovi čokoľvek vydať, a tak základná premisa ust. § 107 ods. 3 nebola splnená, a preto žalobca sa nemôže úspešne dovolávať aplikácie § 107 ods. 3. Ide o prípad absolútne neplatnej kúpnej zmluvy, nejde o synalagmatický vzťah a v samotnom rozsudku je konštatované, že dané vlastníctvo bolo nadobudnuté už ex lége. Čiže priamo publikovaným predpisom o reštitúcii majetku cirkvi, kde priamo v prílohe je vymenované toto vlastníctvo, a teda vlastníctvo nebolo nejakým neskorším dátumom až zadeklarované jednoznačne a priznané Saleziánom. Pri vyplatených finančných prostriedkoch žalobcom žalovanému išlo o klasické bezdôvodné obohatenie, teda plnenie bez právneho dôvodu, na ktoré sa vzťahuje premlčacia doba uvedená v ust. § 107, resp. § 394 ods. 2 a § 397 Obchodného zákonníka. Dané nehnuteľnosti neboli prevedené titulom kúpnej zmluvy podľa Občianskeho zákonníka, ale boli zahrnuté v zmluve o prevode podniku a išlo o obchodnoprávny vzťah ako absolútny obchod a jedna z týchto čiastočných plnení popri iných právach a povinnostiach a inom tom majetkovom substráte boli aj dané dotknuté pozemky. Má zato, že na daný prípad by sa mal uplatniť režim Obchodného zákonníka a s poukazom na ust. § 394 ods. 2 pri práve na vrátenie plnenia uskutočneného podľa neplatnej zmluvy začína premlčacia doba plynúť odo dňa, keď k plneniu došlo, a teda má zato, že v zmysle citovaného začala plynúť ešte v r. 1993 premlčacia doba, teda momentom odoslania platby za dané pozemky.

10. V konaní medzi stranami nebolo sporné, že v rámci kúpnej zmluvy č. 1/1993 zo dňa 28.4.1993 a privatizovaného majetku žalobca odkúpil od žalovaného na základe kúpnej zmluvy, ktorej vklad bol povolený bývalým Katastrálnym úradom v U. U., Správa katastra Žilina, pod č. V XXXX/XXXX, zo dňa XX.X.XXXX pozemok X. parc. č. XXXX/X o výmere XXXX mX a O. parc. č. XXXX/X o výmere 603 m2 vedené ako zastavané plochy a nádvoria pre kat. úz. Žilina. Kúpna cena privatizovaného majetku v časti prevádzaných nehnuteľností bola stanovená znaleckým posudkom č. 35/1993 vo výmere 2359 m2 v sume 39.152,23 eur a nebolo sporné, že platba kúpnej ceny v žalovanej výške bola realizovaná.

11. Následne rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 9Co 566/2015-2012 zo dňa 10.3.2016 rozsudok súdu prvej inštancie (14C 96/2011-92 z 20.10.2011) zmenil tak, že výlučným vlastníkom nehnuteľnosti, a to parc. reg. C parc. č. XXXX/X o výmere 1756 m2 zastavané plochy a nádvoria a parc. reg. C parc. č. XXXX/X o výmere 603 m2 zastavané plochy a nádvoria zapísaných na liste vlastníctva č. XXXX pod por. č. 1 v katastri nehnuteľností na Katastrálnom úrade v M., Y. katastra M., okres M., obec M., kat. úz. M., je Saleziáni Don Bosca - Slovenská provincia Bratislava. Najvyšší súd SR rozhodnutím sp. zn. 4Cdo 49/2017 zo dňa 7.11.2017 (právoplatnosť dňa 5.12.2017) dovolanie žalovaných proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 10.3.2016 sp. zn. 9Co 566/2015 zamietol. Žalobca vyzval žalovaného listom zo dňa 10.7.2013 na vydanie kúpnej ceny vo výške 39.152 eur titulom bezdôvodného obohatenia, čo žalovaný svojím listom zo dňa 18.7.2013 odmietol a považoval nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia za premlčaný. Uvedené skutočnosti boli preukázané vykonaným dokazovaním.

12. Z obsahu spisu vyplýva, že na základe zákona č. 138/1991 Zb. bolo k predmetným nehnuteľnostiam zapísané vlastníctvo na žalovaného, ktorý kúpnu zmluvou z 28.4.1993, ktorej vklad bol povolený Správou katastra v Žiline 6.7.1993 pod V XXXX/XX previedol časť podniku, ktorá bola na žalovaného prevedená v súvislosti s prevádzkovaním činnosti podniku bytového hospodárstva Štátny podnik Žilina a Obnova - mestský podnik Žilina, prevádzka drevovýroba, na žalobcu, pričom súčasťou majetku podniku pod bodom 3, 4 boli aj pozemky parc. č. XXXX/X a XXXX/X kat. úz. M.. Žalovaný nemohol získať majetok na základe zákona č. 138/1991 Zb., nakoľko v čase nadobudnutia jeho účinnosti k 1.5.1991 už bol vlastníkom nehnuteľnosti na základe zákona Saleziáni Don Bosca - Slovenská provincia a následne ani v r. 1993 nemohol žalovaný previesť vlastníctvo kúpnu zmluvou na žalobcu, keďže nemohol byť vlastníkom týchto nehnuteľností. Účinnosťou zákona č. 298/1990 Zb., teda dňom

19.7.1990 sa vlastníkom predmetných nehnuteľností stal Saleziáni Don Bosca - Slovenská provincia a žalovaný nemohol preto dňom 1.5.1991 získať vlastníctvo na základe zákona č. 138/1991 Zb., keďže v tom čase uvedené nehnuteľnosti neboli vo vlastníctve štátu a následne potom nemohol tieto nehnuteľnosti previesť kúpnu zmluvou na žalobcu. Žalobca nadobudol vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam kúpnu zmluvou uzavretou so žalovaným. Ak je vlastníctvo nadobúdané na základe zmluvy, potom sa na takúto zmluvu vzťahuje jedna zo základných zásad súkromného práva, a to zásada „nemo plus iuris ad alium transferre potest quam ipse habet“ (nikto nemôže previesť viac práv, než má sám). Táto zásada chráni vlastnícke právo skutočného „pravého“ vlastníka. Jej uplatnenie znamená, že platne nemôže nadobudnúť vlastnícke právo právny nástupca, ak subjekt, od ktorého odvodzuje (derivatívne) svoje vlastnícke právo k nehnuteľnosti, toto právo nikdy nenadobudol, a teda ho ani nemohol ďalej platne previesť (uznesenie Ústavného súdu SR z 10.2.2010 sp. zn. I.ÚS 50/10).

13. V prejednávanej veci bolo preukázané, že žalovaný nikdy nenadobudol vlastnícke právo k pozemku KNC parc. č. XXXX/X o výmere 1756 m² a KNC parc. č. XXXX/X o výmere 603 m² zastavané plochy a nádvoría kat. úz. M. a nemohol preto dňom 1.5.1991 získať vlastníctvo na základe zákona č. 138/1991 Zb., keďže v tom čase uvedené nehnuteľnosti neboli vo vlastníctve štátu a následne potom nemohol tieto nehnuteľnosti previesť kúpnu zmluvou na žalobcu.

14. Podľa § 37 ods. 2 Občianskeho zákonníka, právny úkon, ktorého predmetom je plnenie nemožné, je neplatný.

15. Podľa § 451 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať. Bezodôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

16. Podľa § 457 Občianskeho zákonníka, ak je zmluva neplatná alebo ak bola zrušená, je každý z účastníkov povinný vrátiť druhému všetko, čo podľa nej dostal.

17. Kúpna zmluva z 28.4.1993 č. 1/1993, ktorej vklad bol povolený Správou katastra v Žiline 6.7.1993 pod V XXXX/XX, ktorou žalovaný previedol na žalobcu vlastnícke právo k označenému pozemku parc. č. XXXX/X a XXXX/X je tak právnym úkonom učeným v rozpore so zásadou, že „nikto nemôže previesť viac práv, než sám má“, a teda je právnym úkonom neplatný pre tzv. počiatočnú právnu nemožnosť plnenia podľa § 37 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Ide pritom o absolútnu neplatnosť právneho úkonu, pre ktorú je charakteristické, že pôsobí ex tunc, t.j. od začiatku, nastáva priamo zo zákona a aj keď sa jej môže dovoľávať každý, kto má na tom právny záujem, nie je potrebné, aby táto neplatnosť bola deklarovaná súdnym alebo iným rozhodnutím orgánu právnej ochrany, prihliada sa na ňu aj bez námietky, t.j. z úradnej povinnosti (ex off), nemožno žiadnym spôsobom napraviť (konvalidácia alebo ratihabícia), čo vyplýva z toho, že nemožno naprávať úkon, ktorý neexistuje a nadväzne na to z rovnakého dôvodu nemožno od takého právneho úkonu (zmluvy) odstúpiť, nie je časovo obmedzená, aj keď určitou výnimkou je, ak sú splnené ostatné zákonné predpoklady, inštitút vydržania, kde aj absolútna neplatnosť právneho úkonu môže byť iusta causa possessionis, zakladá nároky z bezdôvodného obohatenia (§ 451 a nasl.).

18. Súd nárok žalobcu uplatnený v konaní posúdil ako nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia podľa § 457 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého ak je zmluva neplatná, alebo ak bola zrušená, je každý z účastníkov povinný vrátiť druhému všetko, čo podľa nej dostal.

19. V danej veci preto pri aplikácii ustanovenia § 457 Občianskeho zákonníka účastníci by mali postupovať tak, že predávajúci vráti kupujúcemu kúpnu cenu; na základe absolútno neplatného právneho úkonu takto nemôže dôjsť k platnému prevodu vlastníckeho práva. V ustanovení § 457 Občianskeho zákonníka je konkretizovaná povinnosť vydať bezdôvodné obohatenie, ktorá je všeobecne vymedzená v ustanovení § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka a to tak, že ide o bezdôvodné obohatenie získané 1/ neplatnou zmluvou alebo 2/ zrušenou zmluvou. Pokiaľ ide o neplatnosť zmluvy treba skúmať, či zmluva je vôbec neplatná, ak áno, z akého dôvodu. Pritom treba rozlišovať či ide o absolútnu neplatnosť právneho úkonu alebo iba o jeho relatívnu neplatnosť (prípady relatívnej neplatnosti sú vymedzené v § 40a Občianskeho zákonníka).

20. Zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie je zodpovednosťou objektívnou (viď Nález Ústavného súdu SR z 26.4.2013 sp. zn. IV.ÚS 554/2012-35) a predpokladom jeho vzniku nie je protiprávny úkon obohateného ani jeho zavinenie, podstatné je iba to, že stav obohatenia vznikol.

21. Za daných skutkových okolností je nepochybné, že žalovaný ako predávajúci a ako nevlastník veci previedol vlastnícke právo na kupujúceho žalobcu a jedná sa o neplatný právny úkon. V čase prevodu predávajúci nebol vlastníkom, a preto nemohol previesť viac práv ako sám má. V danom prípade sa jedná o prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnosti a bol povolený vklad do katastra na základe absolútne neplatného právneho úkonu a bol daný len modus, t.j. spôsob nadobudnutia - vkladom do katastra, ale jasne chýbal titul, čiže platne uzavretá zmluva - právny dôvod nadobudnutia. V danom prípade predávajúcemu (žalovanému) nesvedčil v čase prevodu aprobevane nadobudnutý vlastnícky titul a v takomto prípade síce nadobudnutiu nehnuteľnosti a samotnému prevodu bolo dané len rozhodnutie o vklade do katastra nehnuteľností, ale jasne chýbal titul, teda platne uzavretá zmluva medzi scudziteľom a nadobúdateľom ex tunc.

22. V prejednávanej veci ako právne nevýznamnú súd považoval argumentáciu žalovaného, že ide o obchodnozávazkový vzťah, kedy kúpna zmluva bola uzavretá v zmysle Obchodného zákonníka. Súd je toho názoru, že žalobca v žalobe uplatnil svoj nárok na základe opísaných skutočností - skutkového deja a tento umožnil jeho jednoznačnú individualizáciu, čo znamená, že vymedzil predmet konania po skutkovej stránke tak, aby bolo možné na nim vymedzený skutkový dej aplikovať konkrétnu právnu normu t.j. opísal skutkové tvrdenia, teda predmet konania vymedzil po skutkovej stránke tak, aby za použitia konkrétnej právnej normy mohol byť nim uplatnený nárok úspešný. Inštitút bezdôvodného obohatenia nie je v Obchodnom zákonníku definovaný a žalobca uplatňoval nárok titulom bezdôvodného obohatenia.

23. Vzhľadom na to, že žalovaný vzniesol námietku premlčania, súd sa ďalej zaoberal otázkou či sa žalovaný dovolal premlčania uplatneného nároku účinne.

24. Podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka, právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovolá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

25. Premlčanie definujeme ako uplynutie času ustanoveného v zákone na vykonanie práva, ktorý uplynul bez toho, aby sa právo bolo vykonalo, v dôsledku čoho povinný subjekt môže čeliť súdnemu uplatneniu práva námietkou premlčania. Použitie námietky premlčania znamená, že súd nemôže premlčané právo priznať. Ani uplatnením námietky premlčania právo nezaniká, a preto povinný subjekt môže aj po uplynutí premlčacej lehoty a po vznesení námietky premlčania dobrovoľne svoj dlh plniť.

26. Podľa § 107 ods. 3 Občianskeho zákonníka, ak sú účastníci neplatnej alebo zrušenej zmluvy povinní navzájom si vrátiť všetko, čo podľa nej dostali, prihliadne súd na námietku premlčania len vtedy, ak by aj druhý účastník mohol premlčanie namietat'.

27. Uvedené zákonné ustanovenie sa týka prípadov vzájomných (synalagmatických) záväzkov vydania bezdôvodného obohatenia z neplatnej či zrušenej zmluvy (§ 457 Občianskeho zákonníka), keď na jednej strane stojí právo, ktoré sa premlčí (právo na peňažné plnenie) a na druhej strane nepremlčateľné právo (vlastnícke právo). V súdnej veci v prípade kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi účastníkmi konania nie je vydanie prevádzanej veci, t.j. nehnuteľnosť pre nepremlčateľnosť vlastníckeho práva ohrozené uplynutím premlčacej doby, zatiaľ čo právo žalobcu na vydanie peňažného plnenia premlčaniu podlieha. Predmetné zákonné ustanovenie teda vylučuje vznik neprípustnej nevyváženosti, ktorá by mohla vzniknúť, keď vydanie veci pre nepremlčateľnosť vlastníckeho práva nie je ohrozené uplynutím doby, zatiaľ čo právo na vydanie peňažného protiplnenia premlčaniu podlieha.

28. Keďže bezdôvodné obohatenie je konštruované ako záväzkový právny vzťah medzi tým, kto sa na úkor iného obohatil, a tým na úkor koho došlo k bezdôvodnému obohateniu z hľadiska hmotnoprávneho, je teda žalovaný v právnom vzťahu bezdôvodného obohatenia nositeľom povinnosti, uloženia ktorej sa žalobca domáha v tomto konaní. Zo skutkových okolností nepochybne vyplynulo, že medzi žalobcom a žalovaným z titulu absolútnej neplatnosti kúpnej zmluvy z 28.4.1993 v časti pod bodom 3, 4 pozemky parc. č. XXXX/X a XXXX/X kat. úz. M.a vznikol synalagmatický záväzok v zmysle ustanovenia § 457

Občianskeho zákonníka, pretože obidve zmluvné strany si na základe kúpnej zmluvy plnili. Žalovaný ako predávajúci prevzal kúpnu cenu a vlastnícke právo žalobcu ako kupujúceho k pozemku parc. č. XXXX/X a XXXX/X kat. úz. M. bolo zapísané v katastri nehnuteľností, boli teda povinní si toto plnenie spôsobom podľa § 457 Občianskeho zákonníka vzájomne vrátiť.

29. Na charaktere ich synalagmatického záväzku nič nemení okolnosť, že k vráteniu „vlastníckeho práva“ došlo na základe právoplatného rozsudku, nie však zmluvnému partnerovi žalobcu t.j. žalovanému, ale skutočnému vlastníkovi, a teda, že žalovaná v dobe rozhodovania v prejednávanej veci už žiadne právo z neplatnej kúpnej zmluvy pod bodom 3, 4 (pozemky parc. č. XXXX/X a XXXX/X kat. úz. M.) proti žalobcovi nemá. Bolo ustálené, že kúpna zmluva, ktorú pôvodne medzi sebou strany uzatvorili, je neplatným právnym úkonom, lebo žalovaný v čase uzavretia kúpnej zmluvy nebol vlastníkom prevádzaných sporných nehnuteľností, teda vlastnícke právo k nim nemohol platne previesť na žalobcu. Žalovaný prevzal na základe tejto zmluvy od žalobcu kúpnu cenu vo výške žalovanej istiny za pozemky parc. č. XXXX/X a XXXX/X kat. úz. M..

30. Ustanovenie § 457 Občianskeho zákonníka vyjadruje všeobecnú povinnosť účastníkov neplatnej (zrušenej) zmluvy vrátiť si všetko, čo dostali; ide teda o vzájomnú (synalagmatickú) povinnosť. Toto ustanovenie zakladá totiž vzájomnú viazanosť práv a povinností obidvoch zmluvných strán v zmysle § 560 Občianskeho zákonníka, keď povinnosť každej zo strán vrátiť prijaté plnenie je vzájomne viazaná na právo od druhej strany plnenie požadovať. Súd je toho názoru, že lehota na vrátenie tohto plnenia sa odvíja nie od jej poskytnutia, ale od okamihu vzniku zodpovednostného vzťahu z bezdôvodného obohatenia, t.j. od času, kedy právny dôvod plnenia odpadol. Navyše, podľa § 107 ods. 3 Občianskeho zákonníka platí, že ak sú účastníci neplatnej alebo zrušenej zmluvy povinní navzájom si vrátiť všetko, čo podľa nej dostali, prihliadne súd na námietku premlčania len vtedy, ak by aj druhý účastník mohol premlčanie namietať. Zákon tu vylučuje vznik neprípustnej nevyváženej, ktorá by mohla vzniknúť typicky pri kúpnej zmluve, ktorá je neplatná a tak, ako sa stalo aj v posudzovanom prípade.

31. Preto s poukazom na synalagmatické plnenie z neplatnej zmluvy súd na námietku premlčania vznesenú žalovaným k tejto námietke neprihliadol. Ide o odstránenie nežiaduceho stavu v prípade neplatnej zmluvy, ktorej predmetom bol prevod vlastníckeho práva. Z dikcie ustanovenia § 107 ods. 3 Občianskeho zákonníka vyplýva, že sa v ňom osobitným spôsobom upravilo premlčanie pre prípady bezdôvodného obohatenia získaného z neplatnej, resp. zrušenej zmluvy, ak účastníci zmluvy majú povinnosť, a to treba zdôrazniť „navzájom“ si vrátiť to, čo podľa obsahu zmluvy každý z nich od druhej zmluvnej strany prijal. Možno ho vzťahovať teda len na prípady, ktorých práva (povinnosti účastníkov neplatnej alebo zrušenej zmluvy na vrátenie poskytnutého a prijatého plnenia sú navzájom), čo v danej veci je splnené.

32. Vychádzajúc z uvedených úvah súd uplatnený nárok titulom bezdôvodného obohatenia považoval za skutkovo a právne dôvodný, a preto uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 39.152,23 eur tak, ako vyplýva z výrokovej časti tohto rozhodnutia.

33. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 262 ods. 1 CSP (o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí) v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

34. Súd rozhodol o nároku na náhradu trov konania s poukazom na plný úspech žalobcu vo veci tak, že žalobcovi priznal proti žalovanému nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

35. O samotnej výške tejto náhrady trov konania súd prvej inštancie rozhodne podľa § 262 ods. 2 CSP po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde v Žiline.

Odvolanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe. Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva. Podanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil (§ 125 Civilného sporového poriadku).

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (363 Civilného sporového poriadku).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku).

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie (§ 366 Civilného sporového poriadku).

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov); ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, pri ktorom vznikla poplatková povinnosť zaplatiť súdne poplatky, trovy trestného konania, pokuty, svedočné, znalečné a iné náklady súdneho konania, ktoré vznikli štátu, vedie sa výkon rozhodnutia z úradnej moci (zákon č. 65/2001 Z. z. o správe a vymáhaní súdnych pohľadávok v znení neskorších predpisov).